

HAPPY THANKSGIVING
2010

TẠ ƠN NGƯỜI

*Truyện ngắn
Chương Khuê*

Ở đây vùng Tây Bắc Hoa Kỳ, hằng năm cứ mỗi độ bắt chợt nhìn mấy cây phong chỉ còn lác đác những chiếc lá vàng cuối cùng, tôi lại liên tưởng đến những chú cô gà tây trần truồng nằm đè lên nhau nơi quây thịt trong siêu thị.

Mới ngày nào tay xách tay ôm ngổ ngáo vợ yếu con thơ chạy nạn, sa đọa vào lòng bao dung của những người không phải là đồng bào, của đất nước chẳng phải là tổ quốc mình, nay đã mười lăm mùa lá vàng rơi, mười lăm *Mùa Lễ Tạ Ơn (Thanks Giving)*.

"Mười lăm năm ấy biết bao nhiêu tình". Xin trộm phép cụ Nguyễn Du sửa lại chút lời cô em gái nàng Kiều thở trước, mười lăm năm ấy biết bao ân tình, gia đình tôi nhận được.

Như trận mưa rào, làm sao tôi đếm đủ từng hạt mưa rơi xuống khắp thân châu trong cơn nóng khát lã người. Từ gia đình ông bà bảo trợ; những người đến trước; những viên chức sở Xã Hội; Y Tế; nhà thờ; thầy cô giáo dạy ESL, và những lớp học khác sau này; những cô cậu sinh viên Mỹ đồng môn; những người trên đường phố, trên xe bus, trong cửa chợ, nơi công sở, bệnh viện, hãng xưởng, v.v..

Một trong những hạt mưa ân tình đậm mãi vào hồn tôi là hình ảnh cô giáo tóc vàng tươi cười và vẽ rất thân ái đứng sẵn nơi cửa trường chờ đón cha con tôi buổi sáng đầu tiên cháu nhập học mẫu giáo trường Tiểu Học Hawthorne thành phố Everett. Cậu bé không chịu theo cô vào lớp, và cứ níu lấy quần ba. Sau nhiều lần bị cậu học trò "lạ mặt" hất tay

ra, cô giáo ôm siết lấy con tôi và ra dấu bảo tôi về đi. Tôi vội vã, không dám quay đầu lại; vừa nghe tiếng gào thét của con, vừa tội nghiệp cô giáo đang chịu trận với hàm răng sâu của nó từ quê nhà mang sang chưa kịp đi nha sĩ. Chẳng hiểu cô đã "hóa phép tiên nữ" thế nào với đũa học trò màu tóc da lạt hoắc, ngôn ngữ bất đồng, lại chẳng được thơm tho mấy, so với bày trẻ mũi lõ mắt xanh trông "đẹp như thiên thần" kia để sáng hôm sau cậu quý tử đã vội vàng buông tôi ra và mau mắn bịt tay cô vào lớp. Nhờ vòng tay "cô như mẹ hiền" ấy, con tôi đã bước tiếp được êm ả con đường học vấn cho đến hôm nay đang là cậu sinh viên năm thứ hai của University of Washington. Một ngày nào khi con tôi đã "thành tài", cha con tôi sẽ tìm gặp lại cô giáo đầu đời của cháu, dù ngày đó không đúng vào dịp **Lễ Tạ Ôn**.

Dịp **Lễ Tạ Ôn**, từ ngày được nấu thân trên nước Mỹ, năm nào tôi cũng hướng lòng mình một cách riêng về người và xứ sở đã từ ái bảo bọc gia đình tôi trong cơn họa nạn. Không có nơi dung thân này, gia đình tôi chẳng còn đường nào khác hơn là phải tiếp tục chịu trận cuộc đời lưu đày trên chính quê hương mình; với hoàn cảnh bản thân, chắc chắn, các con tôi rồi sẽ "không lớn thành người".

Tôi cũng đã không thành người được, nếu như cách đây hơn nửa thế kỷ người và đất Miền Nam đã không mở rộng vòng tay cứu mang một triệu dân từ Miền Bắc Nước Việt trong đó có gia đình tôi. "Thành người" với một tiêu chuẩn khiêm tốn nhất, là còn phân biệt được đạo lý tổ tiên, Trời Đất, với thứ lộng ngôn hóa ma ám quỷ... *"Yêu biết mấy khi con học nói, tiếng đầu lòng con gọi xít ta lín; thương cha thương mẹ thương chồng, thương mình thương một thương ông thương mười; thẳng trời đứng xuống một bên để cho nông hội đứng lên làm trời; ta đánh mỹ quỷ là đánh cho liên xô..."*.

"**Thành người**" là không thành loại người lồi mẹ cha, kẻ vô tội, người thi ân cho mình xưa nay ra quỳ trước sân đình làng, phùng mang trợn mắt chia chỗ đấm đá đay nghiến hỏi mày có biết tao là ai, là thứ văn hóa "mới" hơn cả "văn hóa" phường đám cha chém chú....

Quê tôi nép mình bên dòng sông La, thừa hưởng chút hơi hướng gần xa của những bậc tiên sinh Cao Thắng, Phan Đình Phùng, Nguyễn Trường Tộ, Nguyễn Công Trứ, Nguyễn Du.... Làng Yên Phú, không biết đã từng có một thời vàng son nào như ý nghĩa cái tên làng, nhưng thế hệ anh em tôi từ lúc chào đời đến ngày sang được bên kia bờ vĩ tuyến 17, có được mấy ngày bình yên và những chén cơm trắng. Bom đạn Mỹ và gươm súng Nhật. Trận đói Ất Dậu. Thực dân Pháp trở lại Đông Dương. Tiêu Thỏ Kháng Chiến. **Cải Cách Ruộng Đất**. Đấu tố, và lũ lụt hàng năm. Làng tôi có bãi cát ven sông, nơi vầy vùng tuyệt vời cho bọn trẻ, nhưng mấy khi được thả cao cánh diều. Ban ngày họa hoàn mới vắng bóng khu trục cơ và máy bay Bà Già quân Pháp. Mọi sinh hoạt phải trong đêm.

Mẹ tôi, những đêm không trăng, với gồng gánh trên vai, phải mò mẫm từng bước chân xuống bến đò cách nhà khoảng chừng cây số, đi nhóm chợ bên kia sông, và trở về trước

lúc trời sáng. Có những lần chợ về, bà hốt hải chạy vào nhà, khi thì nói vừa bị một bầy lợn con bỗng dưng hiện ra rượt theo bà rồi biến mất; khi thì bảo thấy một đám người mặc đồ trắng xoá chân đi không vương đất lờn vờn trước mặt. Những chuyện đại loại "ma nhát" đều xảy ra khi đi ngang qua khu vườn hoang ông Bát Âm. Khu vườn này chỉ cách nhà tôi vườn người bác ruột kế bên. Theo kể lại, nơi đây trước kia là bãi chiến trường giữa Trang Hét và lính Tây. Trang Hét là tên hai ông Trang và ông Hét được linh mục Đâu Quang Lĩnh vốn người làng Yên Phú lúc đó đang đứng đầu một tổ chức kháng chiến chống thực dân Pháp từ miền nam phái về quê ngài để vận động những nhà giàu đóng góp tiền của nhằm việc mua vũ khí. Chẳng may, khi vừa đến ở trong nhà ông Bát Âm thì bị lộ tông tích và quân Pháp đến bao vây kêu gọi ra đầu thú. Hai ông Trang Hét đáp trả bằng những tràng đạn. Cuộc giao tranh rất dữ dội khiến quân Pháp chết và bị thương rất nhiều (Cha tôi nói nghe rất nhiều tiếng la hét rên rĩ của thương binh Pháp lúc họ được đưa xuống tàu thuyền đang cập bến trước nhà tôi), mà vẫn không diệt được Trang Hét; Pháp đổi chiến thuật, cho người bò vào đốt nhà. Khi tiếng súng yên, người ta thấy xác hai người cháy đen trong tư thế chĩa súng vào đầu nhau.

Cha tôi xuôi ngược trên nước sông La với chiếc thuyền gỗ chở thuê những hàng hoá như khoai sắn cam bưởi lúa ngô, tùy theo mùa. Cũng đầy nguy hiểm. Có lần anh em tôi được đi theo thuyền và tưởng đã chết trôi mất xác khi bị tàu bay Pháp bắn xuống thuyền (may mắn bỏ thuyền bơi lên bờ kịp và chui trốn giữa những hàng... khoai lang). Có lẽ do, một phần anh em tôi còn quá nhỏ, phần bởi bận việc mưu sinh, hay vì lý do nào khác, cha tôi không bày tỏ tâm sự với con cái, nhưng đôi lúc qua chén rượu, ông đã để lộ nỗi tiếc nuối về một quá khứ nho phong nào đó....

Còn anh em chúng tôi, trường làng không có, phải băng qua đồng ruộng hoang vắng, qua nghĩa trang rờn rợn đến trường xã cách xa hàng cây số, dưới lúc mưa phùn gió Bắc, lúc ánh sao đêm, và ngồi học với ghế bàn xập xệ bên ngọn đèn dầu hiu hắt của ai nấy mang theo; sinh hoạt tuổi thơ là "tranh thủ" đào hầm trốn bom dưới gốc cây các quanh vườn ("các", tên một loại cây cao to, có trái lấy hạt để làm dầu gè đó mà nay tôi cũng không còn nhớ), là "chuyên ngành" hát múa "Ai yêu bác Hồ bằng các em nhi đồng; Dân Liên Xô trên cánh đồng hoa; Mặt Trời Đông; Kết Đoàn...". Có lần trong giờ khoa học vào lúc tờ mờ sáng, thầy giáo bảo cả lớp ra ngoài sân kiếm mỗi đứa hai cây que làm thành đôi đũa, rồi theo thầy đi ra đồng bắt vi trùng vừa do tàu bay Pháp thả xuống lúa đêm qua; với kết quả "đạt chỉ tiêu" là tiếng nhao nhao "con nỏ chộ chi mô cả" (con không thấy gì cả) của bầy học trò.

Tàu bay Pháp ngày càng bắn phá nhiều hơn xuống những làng trên, xóm dưới và phía bên kia sông. Thịnh thoảng lại có xác người chết trương sinh trôi lênh bênh ngang qua, hay tấp vào bãi cát trước nhà tôi. Chị Thái con dì Đức trên chuyến đò về chợ ngang qua sông bị bắn chết còn may thuyền không chìm để người nhà còn đem xác chị ấy về trên cái võng ngập máu. Chú Nam con ông bà Thông Bình thì mất xác trên đường dân công tận chiến trường Điện Biên Phủ. Người ta đang bàn tính chuyện dân làng phải tản cư thì tự nhiên vắng hẳn tiếng tàu bay. Tin chiến thắng Điện Biên được loan truyền. Chiến

tranh chấm dứt, chúng tôi được đi học ban ngày, được tự do thả diều, và tha hồ vật nhau ngoài bãi cát có cây đa và cây ngô đồng.

Niềm vui đất nước hết chiến tranh đến chưa được bao lâu thì thập thoảng không khí bất an. Bộ đội kéo về làng và chia từng nhóm dăm ba người đến ở trong hầu hết nhà dân. Ngoài đường xuất hiện những băng vải ghi "Thi Đua Phát Động Phong Trào Cải Cách Ruộng Đất". Đám nhi đồng chúng tôi liên tục tập nhảy "Kết Đoàn" và "Dân Liên Xô" để trình diễn trên sân khấu dựng ngoài trời mà từ trước đến giờ chưa hề có. Làng Yên Phú nay đang đang diễn ra những điều mới lạ khác. Bà Cu Ước trong đám nghèo nhất làng khoe với mẹ tôi, rằng bà ta cùng một số người nữa đang được mời lên xã học tập đấu tố, và bà ta sẽ được chia phần "quả thực" (tài sản tịch thu của địa chủ). Mẹ tôi dặn anh em tôi khi ăn cơm không được nhắc đến tiếng "cá, thịt, bò, gà, lợn" mà phải gọi bằng tên rau này dưa kia; trong bữa ăn, mặc dầu đã kiểm soát kỹ các cửa ngõ đã được đóng kín, thỉnh thoảng ông tôi buông chén đũa đi mở hé cửa quan sát bên ngoài. Những cuộc thăm viếng chuyện trò giữa người lớn với nhau nay không còn thoải mái vui cười như trước, mà trong vội vã xâm xì âu lo. Tin những người quen và không quen đã bị bắt bị đấu tố dồn dập từ những làng khác. Tin Di Bang trong Hà Tĩnh vừa chết trong tù sau trận đấu càng khiến mẹ tôi nhất quyết không nghe theo tiếng loa ra rả kêu đi xem đấu tố. Đã 50 năm rồi mà tôi vẫn còn nhớ rõ ánh mắt hãi hùng của mẹ tôi khi bị du kích đến nhà dọa nạt bắt mẹ tôi và tôi lúc đó đang co ro bên bếp lửa, đi xem đấu tố ông Phó Tư, ông Lý Thường... (Sau khi đấu tố ông Lý Thường khá lâu, hỏi hoài phần "quả thực" mà không được chia, Bà Cu Ước đến phân năn với mẹ tôi, và tỏ ra hối hận đã nghe theo lời cán bộ tố cáo ông Lý Thường những chuyện không hề có.) Lệnh ban ra nghiêm cấm chúng tôi không được chơi với con nhà địa chủ nữa. Anh em thằng Long con ông bà Tổng Thái trắng trẻo béo tốt hôm nào nay áo quần lếch thếch mặt mày xanh xao lem luốc, treo trước ngực thùng kẹo gừng đi cùng làng chẳng mấy ai dám bắt chấp lệnh cấm mua giúp anh em nó vài cục. Bọn tôi mỗi lần thấy anh em thằng Long cũng không dám lại gần vì sợ bị báo cáo lẫn nhau.

Viết để **tạ ơn** ai, mà tôi cứ đông dài về tôi, về làng tôi ở tít mãi xa xăm "chôn vạc bay" nào đó. Thực ra, có lần mò trở về như thế tôi mới nhận rõ hơn được công ơn người đã đưa anh em tôi thoát khỏi phần đất tổ tiên xưa, nay bạc phước lọt vào tay bầy quỷ dữ đang ra công biến thành địa ngục, và sau này là công ơn trời bể người và đất Miền Nam đã cru mang dạy dỗ chúng tôi thành người.

Xin **tạ ơn** chuyên dò bà Phương đêm khuya đã lén lút chở gia đình tôi trong nỗi ngậm ngùi ly hương trốn khỏi làng Yên Phú tang thương để tìm đường xuôi nam. **Tạ ơn** con Vện nhà bác tôi bên cạnh đêm đêm nằm ngoài thềm hôm nay đã không sửa đánh thức mấy người bộ đội ở trong nhà bác khi sáu người lớn bé chúng tôi tay xách tay mang lục đục ra khỏi nhà dưới bóng trăng chập chờn bởi gió đông đưa cành lá. **Tạ ơn** dòng nước sông La đã đưa êm ả thuyền đi. **Tạ ơn** đêm Quảng Bình, người đã chia bớt phần khoai lang và cho mượn nong nia làm đường chiếu qua đêm. **Tạ ơn** chiếc cầu Vĩ Tuyền đã đưa ta sang được bến bờ Tự Do.

Nói sao cho đủ lời *tạ ơn* người, *tạ ơn* đời.

Thôi thì, nhân Mùa Lễ *Tạ Ôn*, xin mượn lời "*Thank You America, Thank You The World*",

Và nhất là, *Tạ Ôn Người Miền Nam, Đất Trời Miền Nam Nước Việt* đã cứu mang và giáo dục anh em tôi *thành người đúng nghĩa* và hưởng đầy đủ *quyền của một con người*.

Chương Khuê

Mùa Tạ Ôn

Nguồn: Điện thư (E-Mail)